

Nascuda a Reus fa 36 anys, veïna de Cornudella de Montsant (Priorat), sóc antropòloga. Membre actiu de l'entitat reusenca Carrutxa, sóc la comissària, amb Josep Font, de l'exposició 'La vida a pagès. L'estudi de la masia catalana', que es pot veure fins al 30 de juliol al Centre de Lectura de Reus

“No és casual que la imatge que tenim de masia sigui la de Casa Tarradellas”

Montserrat Solà, antropòloga

VICENÇ LLURBA

Ha canviat molt la vida a pagès? Mala pregunta. Per què?

Perquè la recerca que he fet no se centra en com ha evolucionat la vida a pagès, sinó en aprofundir en un projecte cultural, dut a terme abans de la Guerra Civil, que allò que pretenia era fer una mena d'enciclopèdia del món rural. I era un projecte que, malgrat que es presentava com a científic, tenia una intencionalitat ideològica molt marcada.

Però la fotografia que van fer del món rural fa gairebé cent anys és molt diferent de

com el veiem avui dia?

El que jo crec és que aquesta gent, durant el noucentisme, va fer un retrat del món rural català de la qual encara en som hereus. Ells acaben retratant només una determinada masia i una determinada vida del món pagès. És la imatge que els interessa, la que encaixa amb el seu plantejament moral.

Fan un clixé del món rural?

Sí. El noucentisme, als anys vint del segle XX, es pregunta quina és l'especificitat del poble català. I això ho busca en un moment en què Barcelona està creixent, hi ha les primeres migracions de murcians, la família urbana tron-

tolla, tot canvia, i pensen que trobaran en el món rural els horitzons i els valors morals que li calen al país.

Hi van a buscar les essències?

Sí. Pensen que trobaran fora de la ciutat les essències a partir de les quals es podrà construir la identitat del poble català, i acaben fixant una idea del món rural de la qual encara ara som hereus, i això que ja gairebé té cent anys.

Per exemple?

En la idea que tenim tots de la masia, per exemple. Tu li parles d'una masia típicament catalana a qualsevol, i a tots ens ve al cap el tipus de masia de Casa Tarradellas.

És veritat.

I no és casual. Perquè és en aquesta època que es feix a aquesta idea que la masia típica catalana és, exclusivament, la de la Catalunya vella. I en fixem molts altres de tòpics.

Com ara...

Que el gos d'atura és el gos per antonomàsia del món pagès... I resulta que si et mires amb atenció les gairebé vuit mil fotos que ells van fer durant els anys vint i trenta, t'adones que les imatges desmenteixen l'afirmació.

Ah, sí?

Sí. Perquè encara que el discurs és que el gos d'atura era el gos que tenia tot pagès a Catalunya, a

les fotos que van fer a l'època gairebé tots els gossos que hi surten són petaners.

I d'atura no n'hi ha?

Poquíssims.

Posi'm més exemples...

Les façanes dels edificis... Avui dia, tots pensem que les masies i les cases del món rural eren totes de pedra, i que així ha estat sempre, quan si et mires les fotos antigues t'adones que les façanes, molt sovint, estaven encalades.

Per què segueixen tenint tanta força aquests clixés noucentistes?

Perquè el noucentisme teixeix les bases ideològiques de la construcció del país. Unes bases de les quals, en bona mesura, en seguim sent hereus.

I el clixé se'ls decanta, a més, cap a la Catalunya vella.

Indiscutiblement. Perquè ells busquen una representació simbòlica del país, i la troben en la concepció pairalista de la gran masia antiga de la Catalunya vella, on tots viuen junts i configuren una unitat de producció independent que passa de pares a fills, via hereu.

I això no és el que hi ha al sud català...

No i, de fet, l'exposició ja es pregunta per què aquest projecte cultural va recollir tants pocs masos del Camp de Tarragona...

Per què?

Perquè no encaixen amb l'estereotip que es buscava ni amb la lliçó d'ordre moral i de caire identitari que es volia donar al país.

Però aquí n'hi ha, de masos...

Sí, però a la Catalunya nova la masia no és tant el lloc de residència permanent ni la unitat de producció al voltant de la qual tot gira. Al mas o al tros hi vas a treballar, i te'n tornes cap a casa i, alhora, el sistema de propietat també era diferent. Aquí, sovint, hi havia mitgers, parcers, arrendataris...

I això no interessava.

És clar, perquè aquí hi ha masos, masets, casetes, cabanes, barraques, i això no tenia l'entitat que ells buscaven per representar la grandesa del poble català.

Qui va ser l'impulsor del projecte?

Un senyor molt acabat que es deia Rafel Patxot i que continua sent una figura molt desconeguda, malgrat que va ser un personatge clau en aquest país i que va ser un gran mecenes cultural, de l'alçada de Francesc Cambó. Ell deia que feia beneficiència intel·lectual.

TONI ORENSANZ

SI TENS UN CITROËN, TENS UN ESTIU FREE

www.citroen.es

Aquest estiu, tots els CITROËN tenen L'IVA GRATIS en totes les reparacions i manteniment (recanvis i mà d'obra) a Tarrauto.

IVA 18% FREE

No et quedis sense el teu descompte! Vine ARA amb el teu Citroën i estalvia't el 18%. Només a CITROËN TARRAUTO LES GAVARRES, fins el 31 d'agost.

CITROËN

CRÉATIVE TECHNOLOGIE

TARRAUTO
LES GAVARRES

NOU CONCESSIONARI CITROËN TARRAUTO
LES GAVARRES • C/ JOSEP M. FOLCH I TORRES, 2 TARRAGONA • TEL. 977 55 32 70